

UDENRIGSMINISTERIET

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

12. august 2004

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Fødevareministeriets grundnotat vedrørende forslag til Rådets forordning om støtte til landdistriktsudvikling fra den Europæiske Landbrugsfond for Landdistriktsudvikling.

P. B. D. M.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Direktoratet for FødevareErhverv/9. kontor/8.kontor
J.nr.: 2736
Den 12. august 2004
VIKP/KBJ/JWP
FVM 220

GRUNDMOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Rådets forordning om støtte til landdistriktsudvikling fra den Europæiske Landbrugsfond for Landdistriktsudvikling

KOM (2004) 490

Resumé

Kommissionens forslag til Rådets forordning om støtte til landdistriktsudvikling fra den Europæiske Landbrugsfond for Landdistriktsudvikling dækker programperioden 2007-2013.

Det overordnede formål for forordningsforslaget er at fremme en bæredygtig udvikling af landdistrikterne i forlængelse af indkomst- og markedspolitikken under den fælles landbrugs- og samhørighedspolitik. Aktiviteterne skal rette sig mod forbedring af landbrugets og skovbrugets konkurrenceevne, forbedring af miljøet og forholdene i landdistrikterne og forbedring af livskvaliteten i landdistrikterne og fremme af diversificering af de økonomiske aktiviteter.

Medlemslandene skal udarbejde et eller flere landdistriktsprogrammer for hele programperioden 2007-2013. Kommissionen foreslår, at den fremtidige politik på landdistriktsområdet bygges op omkring 3 overordnede tematiske akser for landdistriktsudvikling: 1) Forbedring af landbrugets og skovbrugets konkurrenceevne (art. 19-33), 2) Arealforvaltning, miljø og landskab (art. 34-48) og 3) Diversifikation og livskvalitet i landdistrikterne (art. 49-59). Forslaget indeholder også elementer vedrørende finansieringen (EU-medlemsstat) og statsstøtte.

Beskyttelsesniveauet skønnes at kunne blive forbedret grundet den mere strategiske tilgang samt en bedre integration af fødevarerikkerhed og -kvalitet, dyrevelfærd og miljø.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2004) 490 endelig af 14. juli 2004 fremsendt forslag til Rådets forordning om støtte til landdistriktsudvikling fra den Europæiske Landbrugsfond for Landdistriktsudvikling. Forslaget er oversendt til Rådet den 15. juli 2004.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 36 og artikel 37 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Kommissionen har udarbejdet et arbejdsdokument (SEC (2004) 931) i form af en rapport med udvidede effektvurderinger af landdistriktspolitikken til brug for forberedelse af forslaget til en ny politik på landdistriktsområdet for programperioden 2007-2013. Rapporten er offentliggjort på Kommissionens hjemmeside.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet forslaget er et led i den fælles landbrugspolitik.

Formål og indhold

Med Dagsorden 2000 blev landdistriktspolitikken indarbejdet som søjle II i den fælles landbrugspolitik. På den ene side for at ledsage og understøtte landbrugspolitikken og på den anden side for at skabe sammenhæng med strukturfondspolitikken. Forordningsforslaget dækker programperioden 2007-2013, og skal afløse den nugældende Rådsforordning (EF) nr. 1257/1999 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (landdistriktsforordningen). Landdistriktsforordningen udgør EU-grundlaget for de nationale landdistriktsprogrammer, som medfinansieres af EU.

Kommissionen sammenfatter i den forklarende note til forslaget de udfordringer og problemer, som landdistrikterne står overfor, og som landdistriktspolitikken skal bidrage til at afhjælpe, på følgende måde:

- Økonomiske udfordringer – lave indkomster, ældre befolkning og større afhængighed af primærsektoren.
- Sociale udfordringer – høj arbejdsløshed, lav befolkningstæthed, fraflytning, ringere serviceudbud, risiko for social udstødning og færre jobmuligheder.
- Miljømæssige udfordringer – opretholdelse af balance i natur og miljø.

Der henvises til konklusionerne fra Salzburg-konferencen om EU's landdistriktspolitik og konklusionerne fra det Europæiske Råd i Lissabon og Göteborg om at gøre EU til det mest konkurrencedygtige, vidensbaserede økonomiske område inden 2010 samt at understøtte miljømæssig og social bæredygtighed. I Kommissionens meddelelse om de finansielle perspektiver for perioden 2007-2013 indgår tre hovedformål for landdistriktspolitikken: konkurrencedygtighed, miljø og landskab samt generel landdistriktsudvikling.

Kommissionen fremhæver, at vigtigheden af EU-dimensionen i landdistriktsudviklingen ligger i

- at ledsage og komplementere yderligere reform af den fælles landbrugspolitik og at sikre sammenhæng med instrumenterne og politikken under Søjle 1 i den fælles landbrugspolitik

- at bidrage til andre prioriterede EU- politikker, herunder bæredygtig forvaltning af naturressourcer, innovation og konkurrencedygtighed i landdistrikterne og økonomisk og social samhørighed.

Politikken foreslås realiseret gennem finansiering fra en enkelt landdistriktsfond med fokus på bl.a. fælles EU-strategier, forenkling, større sammenhæng mellem støtteordningerne og mellem programmerne, højere grad af uddelegering af ansvar, øget gennemsigtighed samt styrket overvågning og evaluering. Der er ifølge Kommissionen desuden behov for at etablere dialog på alle niveauer af aktører, skabe netværk og udveksle erfaringer.

Kommissionen foreslår overordnet, at der i forordningen fastsættes:

- Generelle regler for EU-støtte for landdistriktsudvikling
- Målsætninger for politikken for landdistriktsudvikling
- Strategisk ramme for landdistriktsudvikling
- Akser og støtteordninger for landdistriktsudvikling
- Regler for samarbejde, programmering, evaluering, finansiel styring, overvågning og kontrol.

Målsætninger

Ifølge forordningsforslaget er det overordnede formål at fremme en bæredygtig udvikling af landdistrikterne i forlængelse af indkomst- og markedspolitikken under den fælles landbrugs- og samhørighedspolitik.

Aktiviteterne skal rette sig mod følgende målsætninger:

- forbedring af landbrugets og skovbrugets konkurrenceevne igennem støtte til omstrukturering.
- forbedring af miljøet og forholdene i landdistrikterne gennem støtte til arealforvaltning inden for landbrug og skovbrug.
- forbedring af livskvaliteten i landdistrikterne og fremme af diversificering af de økonomiske aktiviteter.

Forordningsforslagets politik skal ifølge Kommissionen baseres på følgende grundprincipper: komplementaritet, samhørighed og lighed, partnerskab, subsidiaritet samt ligestilling mellem mænd og kvinder.

Strategisk planlægning

Det fremgår af forordningsforslaget, at Kommissionen bemyndiges til at fastlægge strategiske retningslinjer for forberedelsen og gennemførelsen af programmeringen samt de fælles EU-strategiske prioriteter for gennemførelsen af hver af de tre tematiske akser, der foreslås i forordningen, og som er beskrevet neden for. Dette skal ske inden for en frist på tre måneder fra ikrafttrædelsen af forordningen.

Medlemslandene udarbejder en strategisk plan for den nationale landdistriktspolitik, hvori der redegøres for sammenhængen med Fællesskabets strategi og de nationale og regionale strategier.

Fra 2008 skal medlemslandene en gang om året rapportere til Kommissionen om status for gennemførelse af den nationale strategi og målsætninger, og om hvordan der er bidraget til gennemførelsen af EU-strategien. Dette sker på baggrund af indikatorer defineret i landdistriktsprogrammerne.

Kommissionen vil fra 2009 og i hvert af de efterfølgende år udsende en rapport med syntesen af medlemslandenes indberetninger, herunder i forhold til hvordan den overordnede EU-strategi skrider frem.

Programmering

Inden for rammerne af EU-strategien og den nationale strategi skal medlemslandene udarbejde et eller flere landdistriktsprogrammer for hele programperioden 2007-2013. Programmet skal udarbejdes efter høring af partnerskabet mellem statslige, regionale og lokale myndigheder, interesseorganisationer og andre relevante parter. Landdistriktsprogrammerne skal udarbejdes således, at de bl.a. indeholder en analyse over situationen i landdistrikterne med styrker og svagheder, redegørelse for støtteordninger der hører under de enkelte akser, specifikke mål, indikatorer til brug ved den løbende overvågning og evaluering samt en finansieringsplan.

Tre akser for landdistriktsudvikling samt LEADER

Kommissionen foreslår, at den fremtidige politik på landdistriktsområdet bygges op omkring 3 overordnede tematiske akser for landdistriktsudvikling:

1. Forbedring af landbrugets og skovbrugets konkurrenceevne (art. 19-33)
2. Arealforvaltning, miljø og landskab (art. 34-48)
3. Diversifikation og livskvalitet i landdistrikterne (art. 49-59)

Under hver af akserne er foreslået en række støtteforanstaltninger, som kan indgå i landdistriktsprogrammerne, jf. oversigten på følgende side. Der er i store træk tale om støtteordninger svarende til de, der indgår i den nugældende landdistriktsforordning, men grupperet og tilpasset således, at de mere sammenhængende falder ind under en af de tematiske akser.

Hertil kommer, at der i alle landdistriktsprogrammer skal indgå et såkaldt LEADER-element til gennemførelse af lokale aktionsgruppers lokale udviklingsstrategier (art. 60-66). Derved indarbejdes det eksisterende fællesskabsinitiativ LEADER+ for 2000-2006 i landdistriktsprogrammerne fra 2007.

Skematisk oversigt over akser og støtteordninger i forslaget til landdistriktsforordning.

Fastlæggelse af formål		EU strategi, National strategi, Landdistriktsprogrammer
Akse 1: Forbedring af landbrugets og skovbrugets konkurrenceevne	Foranstaltninger	<u>Menneskelige ressourcer:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Uddannelse og information (art. 20) • Etablering af unge jordbrugere (art. 21) • Førtidspensionering (art. 22) • Rådgivning (art. 23) • Oprettelse af vikar- og driftskonsulentordninger samt rådgivningssystemer for landbrug og skovbrug (art. 24)
		<u>Fysisk kapital:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Modernisering af bedrifter (art. 25) • Værdiforbedring af skove (art. 26) • Værditilvækst til den primære produktion (art. 27) • Infrastruktur (art. 28)
		<u>Fødevarekvalitet</u> <ul style="list-style-type: none"> • Opfyldelse af standarder (art. 29) • Deltagelse i fødevarekvalitetsordninger (art. 30) • Information og afsætning af kvalitetsfødevarer (art. 31)
		<u>Overgangsforanstaltninger for nye medlemslande:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Delvis selvforsyningslandbrug (art. 32) • Oprettelse af producentorganisationer (art. 33)
	Budgetandel	Min. 15 % af det tildelte EU-budget
EU medfinansiering	Max. 50 %, dog 75 % i konvergensregioner	
Områder	Alle landdistrikter	
Akse 2: Arealforvaltning, miljø og landskab.	Foranstaltninger	<u>Bæredygtigt landbrug:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Ugunstigt stillede bjergområder (art. 35) • Andre ugunstigt stillede områder (art. 35) • Natura 2000 landbrugsområder (art. 36) • Miljøvenligt jordbrug og dyrevelfærd (art. 37) • Ikke produktionsfremmende investeringer (art. 38)
		<u>Bæredygtigt skovbrug:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Skovrejsning (art. 40-42) • Natura 2000 skovbrugsområder (art. 43) • Skovbrug og miljø (art. 44) • Genopbygning af produktionspotentialer i skovbrug (art. 45) • Ikke produktionsfremmende investeringer (art. 46)

	Grundlag	Kryds-overensbestemmelser (Cross- compliance)
	Budgetandel	Min. 25 % af det tildelte EU-budget
	EU medfinansie- ring	Max. 55 %, dog 80 % i konvergensregioner
	Områder	Alle landdistrikter/udpegede områder
Akse 3: Diversificering og livs- kvalitet i landdistrik- terne	Foranstaltninger	<u>Økonomisk diversificering:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Diversificering til ikke-landbrugsaktiviteter (art. 50) • Etablering og udvikling af mikro-virksomheder (art. 51) • Fremme af turisme (art. 52) • Bevaring og forvaltning af naturarv (art. 53) <u>Liv i landdistrikterne:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Basis for liv i landdistrikterne, infrastruktur (art. 54) • Bevaring af landsbyer/kulturarv i landdistrikterne (art. 55) • Uddannelse (art. 56) • Kapacitetsopbygning for lokale udviklingsstrategier (art. 57)
	Implementering	Gennem lokale udviklingsstrategier
	Budgetandel	Min. 15 % af det tildelte EU-budget
	EU medfinansie- ring	Max. 50, dog 75 % i konvergensområder
	Områder	Alle landdistrikter
LEADER	Foranstaltninger	<ul style="list-style-type: none"> • Implementering af lokale udviklingsstrategier (art. 63) • Implementering af samarbejdsprojekter (art. 64) • Uddannelse (art. 65)
	Implementering	Lokale aktionsgrupper og udviklingsstrategier
	EU medfinansie- ring	Max 55 %, dog 80 % i konvergensområder
	Budgetandel	Min. 7 % af det tildelte EU-budget

I Bilag 1 til forslaget er angivet maksimale støttesatser/støttebeløb for de støtteordninger, hvor sådanne skal fastsættes ifølge forordningsteksten.

Bemærkninger til akser og støtteordninger

Nedenfor er fremhævet nogle væsentlige forhold for støtteordningerne under akserne, herunder ændringer i forhold til tilsvarende ordninger i den gældende landdistriktsforordning (EF) nr. 1257/1999, hvor støttemulighederne blev udvidet med reformen af EU's landbrugspolitik i 2003. Det skal bemærkes, at Kommissionen skal udarbejde gennemførelsesbestemmelser til forordningen, herunder om de nærmere betingelser for støtteordningerne. Hertil kommer, at

der under et forventet langt forhandlingsforløb vil blive skabt større klarhed over forslaget forskellige elementer, herunder i forhold til den eksisterende forordnings støttemuligheder.

Akse 1: Forbedring af landbrugets og skovbrugets konkurrenceevne

Innovation inden for fødevarersektoren er ikke nævnt som et specifikt indsatsområde.

Uddannelse og information, art. 19 og 20

Støttemuligheden synes bredere i forhold til nugældende forordning, idet der ikke er fastlagt et fokusområde for, hvad uddannelsen skal angå.

Etablering af unge jordbrugere, art. 19 og 21

Støtte til yngre jordbrugere ændres til udelukkende at være en engangspræmie, der hæves fra max. 30.000 € til 40.000 €. Under den gældende forordning kan også gives rentestøtte. Som noget nyt stilles krav om drifts- og udviklingsplaner.

Førtidspensionering, art. 19 og 22

Betingelserne for overdrager skærpes lidt, således at overdrager ikke må drive landbrug mere overhovedet. Betingelserne for overtager lempes lidt, idet der ikke stilles krav til at bedriften skal forbedres inden en bestemt frist. For arbejdstager er betingelserne de samme som hidtil. Den samlede støtteperiode begrænses til 10 år. Støttesatserne sættes op med ca. 20 pct.

Rådgivning, art. 19 og 23

Skovbrugere omfattes, og tilsyneladende udvides de tilskudsberettigede rådgivningsaktiviteter. Støttesatsen på 80 pct. af tilskudsberettigede udgifter og støtteloftet på 1500 € pr. rådgivningstjeneste er uændrede.

Oprettelse af vikar- og driftskonsulentordninger mv., art. 19 og 24

Omfatter også rådgivningstjenester for skov. Støtten er degressiv over en periode på max. 5 år fra etablering.

Modernisering af bedrifter, art. 19 og 25

Svarer til investeringsstøtteordningen (forbedringsordningen) i den eksisterende forordning. Ordningen gøres tilsyneladende bredere, idet der ikke henvises til hvilke specifikke indsatsområder der kan støttes, som i den gældende forordning. For unge jordbrugere vil den maksimale støttesats være 50 pct. - dog 60 pct. i ugunstigt stillede bjergområder og andre ugunstigt stillede områder samt Natura 2000-områder. For andre jordbrugere vil den maksimale støttesats være 40 pct. og 50 pct. i ovennævnte ugunstigt stillede områder mv.

Værdiforbedring af skov art. 19 og 26

Der kan muligvis være tale om en udvidelse af de eksisterende støttemuligheder. Maksimal støttesats 40 pct., dog 50 pct. i ugunstigt stillede bjergområder og andre ugunstigt stillede områder samt Natura 2000-områder.

Værditilvækst til den primære produktion i landbrug og skovbrug, art. 19 og 27.

Omfatter investeringer i forarbejdningssektoren. Muligheden for at yde støtte til investeringer i forarbejdningsvirksomheder er i forslaget begrænset til mikro- og små virksomheder. Det vil sige virksomheder, som beskæftiger under 50 personer, og som har en årlig omsætning eller en samlet årlig balance på ikke over 10 mio. €. ¹ For skovvirksomheder begrænses til mikrovirksomheder. Der er ingen begrænsninger i den gældende forordning om hvilke virksomheder, der kan støttes. Der henvises ikke til hvilke specifikke indsatsområder, der kan støttes, hvilket er tilfældet i den eksisterende forordning. Ordningen gøres derfor tilsyneladende bredere, men med begrænsning af, hvilke virksomheder, der kan støttes. Maksimal støttesats 40 pct., dog 50 pct. i konvergensregioner.

Infrastruktur art. 19 og 28.

Udvidet med skovbrug.

Genopbygning af landbrugspotentiale beskadiget ved naturkatastrofer. Art. 19 b(v).

Uændret.

Opfyldelse af normer baseret på EU-lovgivning, art. 19 og 29

Videreførelse af de støttemuligheder, der kom ind i landdistriktsforordningen i 2003, herunder det samlede støtteloft på 10.000 €/bedrift/år.

Deltagelse i mærkningsordninger for fødevarer, art. 19 og 30.

Videreførelse af de støttemuligheder, der kom i landdistriktsforordningen i 2003. Dog indgår tilsyneladende færre definerede krav til de ordninger for fødevarekvalitet, som medlemslandene kan godkende. Støtteloftet på 3000 € /bedrift/år er uændret.

Information og markedsføring af kvalitetsordninger, art. 19 og 31

Videreførelse af de støttemuligheder, der kom ind i landdistriktsforordningen i 2003, herunder maksimal støtteintensitet på 70 pct. af de tilskudsberettigede omkostninger.

Akse 2: Arealforvaltning, miljø og landskab.

Aksen omfatter miljø- og naturrettede foranstaltninger til fremme af bæredygtig produktion inden for landbrug og skovbrug, samt foranstaltninger målrettet områder med naturlige handikaps, herunder bjergområder.

¹ I henhold til Kommissionens henstilling (2003/361/EF) af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder. Henstillingen erstatter fra den 1. januar 2005 henstilling 96/280/EF. Ved mikrovirksomheder forstås virksomheder, som beskæftiger under 10 personer, og som har en årlig omsætning eller en samlet årlig balance på ikke over 2 mio. €.

Der indgår særlige foranstaltninger målrettet landbrugs- og skovarealer i de udpegede Natura 2000-områder relateret til implementering af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiver. Der er ikke foreslået særlige støtteordninger til opfyldelse af Vandrammedirektivet. En række støtteordninger vurderes dog at kunne understøtte den kommende implementering af Vandrammedirektivet.

Medlemslandene vil – i lighed med den eksisterende forordning – være forpligtet til at implementere støtteordninger for miljøvenligt jordbrug og dyrevelfærd (art. 37) i hele landet.

Der foreslås en strammere definition af ugunstigt stillede områder. Ugunstigt stillede områder ud over bjergområder, som ikke er ramt af betydelige naturbestemte handicaps, men af konkrete handicaps, må maksimalt udgøre 10 % af landbrugsarealet i de enkelte medlemslande. Medlemslandene skal endvidere begrænse deres ugunstigt stillede områder ud over bjergområder med specifikke handicaps. Kommissionen stiller forslag hertil, som behandles i forvaltningskomiteen. Landbrug nord for den 62. breddegrad anses automatisk som bjergområder, hvor der af klimatiske grunde er en kortere vækstsæson.

Støttemodtagere under akse 2 skal overholde reglerne for krydsoverensstemmelse (cross compliance) og god landbrugs- og miljømæssig stand, som fastlagt i artikel 4 og 5 samt bilag III og IV i den horisontale rådsforordning (EF) nr. 1782/2003 om fastlæggelse af fælles regler for direkte støtte, og der skal fastlægges regler for annullering eller reduktion af støtten. Den nuværende forordning stiller betingelse om overholdelse af ”God Landbrugspraksis”, som indeholder betingelser fastsat i de nationale programmer, som typisk er mindre omfattende end cross compliance. Med forslaget bliver der således sammenfald mellem EU-bestemmelserne under Søjle I og Søjle II på dette område.

Bæredygtigt landbrug

Betalinger til ugunstigt stillede bjergområder og andre ugunstigt stillede områder, art. 34 og 35:

Svarer stort til den eksisterende forordnings muligheder for støtte til ugunstigt stillede bjergområder og andre ugunstigt stillede områder. Årlig betaling pr. ha landbrugsjord i 5 år i udpegede områder, jf. art. 47, hvor landbrug sker under vanskelige vilkår. Betalingen fastlægges som kompensation for særlige omkostninger og indkomsttab inden for et minimums- og maksimumsbeløb (25- 250 €/ha/år). Betalinger pr. hektar til bedrifter i bjergområder og andre ugunstigt stillede områder skal reduceres degressivt over et maksimalt antal ha. pr. bedrift, hvilket defineres nationalt.

Betalinger til Natura 2000 landbrugsområder, art. 34 og 36:

Svarer til støttemuligheden under den eksisterende forordning. Årlig betaling pr. ha landbrugsjord beregnet ud fra meromkostninger og mindreindtægter ved landbrugsdrift i Natura 2000 områderne som følge af restriktioner relateret til implementering af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiver. Normal maksimumbetaling 200 € pr. år med mulighed for initial betaling op til 500 € pr. år i op til 5 år.

Miljøvenligt jordbrug og dyrevelfærd, art. 34 og 37:

Ordnningen svarer stort set til støttemulighederne i den eksisterende forordning.

Støtten omfatter betalinger til landmænd for indgåelse af miljø- og dyrevelfærdsmæssige forpligtelser i 5 år beregnet ud fra meromkostninger og mindreindtægter forbundet med disse forpligtelser. Hvor nødvendigt kan gennemførelsesomkostninger (transaction costs) også indgå, hvilket er et nyt støtteelement. Forpligtelserne skal gå ud over betingelserne for cross compliance og god landbrugs- og miljømæssig stand. Der gives tilsyneladende ikke længere adgang til at medtage et incitamentstillæg som under den eksisterende forordning. Støttemodtagere kan som noget nyt vælges ud fra bedste bud, idet der i udbuddet anvendes kriterier for økonomisk, miljømæssig og dyrevelfærdsmæssig effektivitet.

Støtten omfatter årlig betaling i 5 år pr. ha landbrugsjord til landmænd og, hvor det kan begrundes i miljøhensyn, også til andre jordforvaltere. Maksimalstøttesatserne er uændrede (450 – 900 €/ha/år for arealrelaterede foranstaltninger). Hvis det kan begrundes, kan støtteperioden forlænges, og i særlige tilfælde kan støttesatserne øges ud over de anførte satser.

Ikke produktionsfremmende investeringer, art. 34 og 38:

Der er tale om en ny støttemulighed. Støtte kan gives til urentable investeringer forbundet med

- a) de i artikel 37 beskrevne foranstaltninger for miljøvenlig jordbrug og dyrevelfærd og
- b) til investeringer på landbrugsbedrifter, som forøger de offentlige naturværdier i de involverede Natura 2000 områder.

Under den nuværende forordnings artikel 33, pind 11, er det muligt at støtte miljøbeskyttelse i forbindelse med landbrug, skovbrug og landskabspleje samt forbedring af dyrevelfærd. Denne støttemulighed indgår ikke i forordningsforslaget under akse 2, og muligheden for at støtte demonstrations- og pilotprojekter er derfor tilsyneladende begrænset.

Bæredygtigt skovbrug.*Skovrejsning, art. 40.*

Under den nuværende forordning er det muligt at opnå støtte til privat og kommunal skovrejsning. Statslig skovrejsning kan medfinansieres efter ændring af landdistriktsforordningen i 2003. Dette vil fortsat være muligt efter det nye forslag. Maksimumstøtten er 500 €/ha/år til landmænd eller sammenslutninger af landmænd.

Skovrejsning på ikke-landbrugsjord, art. 42.

Der er tale om videreførelse af en tilskudsmulighed, der ikke har været udnyttet i Danmark.

Natura 2000 områder, art. 43.

Efter forslaget til ny forordning kan der ydes tilskud til private skovejere eller sammenslutninger af private skovejere som kompensation for de restriktioner i skovanvendelsen, der måtte

blive pålagt i Natura 2000 områderne. Restriktionerne pålægges skovejeren for at sikre arter og skovnaturtyper som er omfattet af EU's Habitatdirektiv og EU's fuglebeskyttelsesdirektiv.

Skovbrug og miljø, art. 44

Der er tale om en ny tilskudsmulighed, der for skovbruget åbner for tilskud efter samme principper som kendes fra landbrugets MVJ-ordning. Tilskud til skovmiljø gives pr. hektar for 5-årige frivillige forpligtigelser inden for et minimums- og maksimumsbeløb.

Genopbygning af produktionspotentialer i skovbrug, art. 45

Svarer til mulighederne i den gældende forordning.

Ikke produktionsfremmende investeringer

Som noget nyt gives mulighed for tilskud til ikke produktionsfremmende investeringer, som er koblet til artikel 44 (*Skovbrug og Miljø*). Tilskuddet skal fremme de offentlige goder på det pågældende areal.

Akse 3: Diversificering og livskvalitet i landdistrikterne

Støttemulighederne i den eksisterende forordning til fremme af tilpasning og udviklingen af landdistrikterne genfindes i den ny forordning, men med et højere detaljeringsniveau. Der er tilføjet nye støtteområder, særlig vedrørende kompetenceudvikling.

Det indgår, at foranstaltningerne under akse 3 bør implementeres gennem lokale udviklingsstrategier.

Diversificering til ikke landbrugsaktiviteter, art. 49 og 50.

Det specificeres, hvem der kan modtage støtten.

Støtte til etablering og udvikling af mikrovirksomheder art. 49 og 51

Ny støttemulighed til virksomheder med op til 10 ansatte.

Turistaktiviteter, art 49 og 52

I forhold til den gældende forordning præciseres, hvad der er turistaktiviteter, hvorved bestemmelsen indsnævres.

Beskyttelse, forbedring og forvaltning af naturværdier med henblik på at sikre bæredygtig økonomisk udvikling, art. 49 og 53

Ny støttemulighed, der omfatter tiltag til styrkelse af miljømæssig opmærksomhed, turisme og udarbejdelse af beskyttelses- og forvaltningsplaner vedrørende Natura 2000 områder og andre områder af høj naturværdi.

Basale servicefaciliteter for økonomien og landdistriktsbefolkningen, art. 49 og 54

Støttemuligheden er præciseret i forhold til nuværende tekst. Omfatter etablering af servicefaciliteter til en landsby eller grupper af landsbyer.

Fornyelse af landsbyer og beskyttelse af kulturarv, art. 49 og 55

Støttemuligheden er præciseret i forhold til nuværende tekst. Omfatter støtte til udviklingsprogrammer for landsbyer og vedligeholdelse/restaurering af landdistrikternes kulturarv.

Uddannelse, art. 49 og 56

Ny støttemulighed til uddannelse af økonomiske aktører, der arbejder med landdistriktsudvikling som beskrevet i strategiens akse 3.

Færdighedsopnåelse og udøvelse, art. 49 og 57

Eksisterer delvis i nuværende forordning, og omfatter støtte til tilegnelse af færdigheder, forberedelse og gennemførelse af en lokal udviklingsstrategi.

LEADER, art. 60-69.

Som noget nyt omfattes LEADER initiativet af landdistriktsforordningen. Det nuværende LEADER initiativ 2000-2006 er defineret i Kommissionens meddelelse om retningslinjerne for LEADER+ af 14.4.2000. Forordningsforslaget svarer hertil.

LEADER-tilgangen er en lokal udviklingsstrategi, der skal bestå af en række elementer, herunder: programmer for veldefinerede landdistriktsområder, bottom-up tilgang med udgangspunkt i lokale aktionsgrupper, lokalt privat-offentligt partnerskab, flersektoriel tilgang, implementering af samarbejdsprojekter og netværksdannelse. Der kan ydes støtte til implementering af lokale udviklingsstrategier, samarbejdsprojekter og drift af lokale aktionsgrupper, herunder uddannelse.

Finansiering

For at sikre balance mellem akserne foreslår Kommissionen, at der skal anvendes minimum-andele af EU-budgettet pr. medlemsstat på de forskellige akser. Det foreslås, at akse 1 og 3 hver skal udgøre mindst 15 % af programmets samlede EU-budget, mens akse 2 prioriteres således, at mindst 25 % af EU-budgettet skal bruges på foranstaltninger under denne akse. Til LEADER-aksen skal allokere mindst 7 % af programmets samlede EU-budget. Desuden kan op til 4 % af det årlige budget anvendes til teknisk bistand under LEADER-aksen.

EU-medfinansieringen er foreslået fastsat til maksimalt 50 % (75 % i konvergensregioner) for akse 1 vedrørende konkurrenceevne og akse 3 vedrørende bredere landdistriktsudvikling. For akse 2 vedrørende landskabsforvaltning og Leader-initiativet er den maksimale EU medfinansiering fastsat til 55 % (85 % i konvergensregioner). For ultraperifere regioner kan EU medfinansieringen hæves med yderligere 5 %-point. I den nuværende landdistriktsforordning er EU-

medfinansieringen på maksimalt 50 % (75 % i konvergensregioner), dog 60 % (85 % i konvergensregioner) for miljøvenligt jordbrug og dyrevelfærd.

Forslaget medfører, at for nogle foranstaltninger vil den maksimale EU-medfinansiering blive øget, f.eks. skovforanstaltningerne, mens den maksimale EU-medfinansiering for f.eks. miljøvenligt jordbrug reduceres.

Der fastsættes nationale konvolutter for perioden 2007-2013 med årlige allokeringer, der følger kalenderåret. Kommissionen foreslår endvidere, at der afsættes en resultatreserve på 3 % af den samlede nationale konvolut, der stilles til rådighed i anden halvdel af programperioden, hvis medlemslandet har opnået en tilfredsstillende evaluering. Der foreslås desuden en begrænset overførselsadgang af uforbrugte EU-midler (N+2-reglen) og tilsagnsbevilling. Den samlede programramme er 88,75 mia. € i 2004 priser, hvilket svarer til en årlig ramme på ca. 12 mia. € i 2006 i 2004-priser, hvor en vis andel vil være forbeholdt konvergensregioner (mål 1-områder). Beløbet fastsat i 2004-priser vil blive fremskrevet med en fast sats hvert år, hvor der i 2010 vil blive fastsat en ny sats for 2011-2013.

Desuden fastlægges en særlig reserve på 3 % af de årlige budgetter i 2007-2011, der skal anvendes til LEADER-aksen i 2012-2013. Derudover kan der afsættes op til 0,3 % af det årlige budget til teknisk assistance fra Kommissionen, herunder til et Europæisk netværk for landdistriktsudvikling.

Kommissionen vil foretage en indikativ fordeling af landdistriktsmidlerne afsat med en årlig konvolut til medlemslandene baseret på objektive kriterier og under hensyntagen til:

- Beløbene afsat til konvergensregioner (mål 1-områder)
- Tidligere udnyttelse af landdistriktsprogrammerne
- Særlige situationer og behov

Medlemslandene skal endvidere tage hensyn til de midler, der fremkommer ved modulationen af den direkte støtte i henhold til artikel 12, stk. 2 i den horisontale forordning (EF) nr. 1782/2003. Det understreges endvidere, at de årlige forpligtelser fra landdistriktsfonden, fiskerifonden og strukturfondene ikke må overstige mere end 4 % af det nationale BNI.

Administration, kontrol og information

Før landdistriktsprogrammerne kan træde i kraft, skal medlemslandene foranstalte, at de nødvendige systemer for administration, kontrol og udbetaling er iværksat for at sikre beskyttelse af EU's midler.

Medlemslandene skal ligeledes sikre information og offentlighed omkring de EU-medfinansierede aktiviteter.

I henhold til forslaget er medlemslandene forpligtede til at nedsætte et overvågningsudvalg sammensat af medlemmerne fra partnerskabet. Overvågningsudvalgets opgaver præciseres i forhold til programmets gennemførelse og opfølgning på resultater.

Medlemslandene skal i samarbejde med Kommissionen etablere et system til evaluering af landdistriktsprogrammet, der sikrer ex ante, årlige, midtvejs og ex post evalueringer af programmet. Kommissionen udarbejder efterfølgende synteserapporter for så vidt angår ex post evalueringen.

Statsstøtte

Forordningsforslaget giver på en række områder mulighed for at supplere med nationalt finansieret støtte i særlige tilfælde, hvilket også gælder i den nuværende forordning.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Gældende dansk ret

Landdistriktsforanstaltningerne på landbrugsområdet er gennemført ved lov om støtte til udvikling af landdistrikterne (landdistriktsstøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 728 af 29. juni 2004. Landdistriktsforanstaltningerne på skovbrugsområdet er gennemført ved skovloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 959 af 2. november 1996.

Konsekvenser

Beskyttelsesniveauet skønnes at kunne blive forbedret grundet den mere strategiske tilgang samt en bedre integration af fødevarerikkerhed og -kvalitet, dyrevelfærd og miljø.

En vedtagelse af forslagene vil have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Ud over konsekvenserne for EU's budget vil forslaget til ændring af landdistriktspolitikken have statsfinansielle konsekvenser i form af den nationale medfinansiering af landdistriktsprogrammet.

Kommissionen angiver med udgangspunkt i meddelelsen om Dagsorden 2007 af 10. februar 2004, at EU-budgettet til landdistriktspolitikken bliver på 11.724 mio. € i 2007 stigende til 13.165 mio. € i 2013 (i 2004-priser).

Fordeling af landdistriktsmidler 2007-2013

Mio. €	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
2004-priser	11.724	12.198	12.662	12.787	12.913	13.038	13.165

Konkrete skøn over konsekvenserne må afvente den større klarhed over forslaget, som forhandlingerne vil bidrage til.

Høring

Forslaget har været §2-udvalget (landbrug) i skriftlig høring. Der er indkommet bemærkninger fra Landbrugsraadet (på vegne af Dansk Landbrug, Danske Slagterier, Mejeriforeningen, Kødbbranchens Fællesråd, Økologisk Landsforening og Dansk Erhvervsgartnerforening), Fødevarerindustrien og LO.

Landbrugsrådet anfører, at organisationerne på nuværende tidspunkt alene vil tage stilling til de mere overordnede og principielle forslag. I takt med at forhandlingerne i EU-regi konkretiseres, vil organisationerne gerne bidrage på et mere detaljeret niveau.

Landbrugsrådet henviser til dialogen med Fødevarerministeriet om den fremtidige landdistriktpolitik, og til rapporten fra et tværministerielt udvalg om nyt liv i landdistrikterne, som erhvervet bakker op om igen. Landbrugsrådet finder, at forordningsforslaget er meget traditionelt i sin tankegang uden megen nytænkning, og at mulighederne for at få realiseret ideerne i rapporten ikke er gode med det grundlag, som Kommissionen giver i forordningsforslaget. Landbrugsrådet konstaterer med beklagelse, at innovation ikke indgår som et væsentligt nyt indsatsområde i forslaget, og Landbrugsrådet hilser med tilfredshed, at det fra dansk side blev fremført på rådsmødet i juli 2004, at forslaget mangler innovation som et vigtigt element. Landbrugsrådet forventer, at Fødevarerministeriet fortsat vil arbejde for, at der fremadrettet sikres en bred mulighed for at kunne yde støtte til innovation og udvikling under landdistriktsprogrammet, herunder at støttemodtagerkredsen udvides. Landbrugsrådet påpeger vigtigheden af, at forenklingen af administrationen af landdistriktsprogrammet også slår igennem over for tilskudsmodtagerne.

Indsatsområder

Vedrørende forslagets tre akser og de foreslåede budgetmæssige bindinger finder Landbrugsrådet, at der bør være størst fokus på akse 1 (Forbedring af landbrugets og skovbrugets konkurrenceevne) og akse 2 (Arealforvaltning, miljø og landskab). Med henvisning til, at der kan være store forskelle fra land til land m.h.t. behov for indsats inden for de forskellige områder, finder Landbrugsrådet det uhensigtsmæssigt med de foreslåede budgetmæssige bindinger under de tre akser og LEADER. Det må i højere grad være op til de enkelte medlemslande at afgøre hvor stor en del af midlerne, der skal anvendes inden for de forskellige områder.

Ad. akse 1: Forbedring af landbrugets og skovbrugets konkurrenceevne

Landbrugsrådet fremhæver, at udvikling af landdistrikterne ikke udelukkende er sammenfaldende med udvikling af små/mikro virksomheder som foreslået. Virksomhedsstrukturen i de enkelte lande bør respekteres, og udvikling bør drives af dem, som kan og vil uafhængigt af størrelse. Ordninger vedr. kvalitetsmærker, efterlevelse af standarder og værditilvækst i landbrugsproduktionen risikerer reelt ikke at kunne finde fornuftig anvendelse i Danmark med de snævre grænser vedr. ansøgerkreds. I relation til forbedring af landbrugets konkurrencevilkår

bør også omstilling til dyrkning af alternative afgrøder, herunder afgrøder til energiformål indgå som et indsatsområde.

Ad. akse 2: Arealforvaltning, miljø og landskab

Landbrugsrådet finder, at områder påvirket af implementering af Vandrammedirektivet bør nævnes som et specifikt indsatsområde. Ud over et tilskud pr. ha. bør der også åbnes mulighed for at give tilskud til andre aktiviteter, som vil indvirke positivt i f.eks. et Natura 2000-område eller et område påvirket af vandrammedirektivet. Desuden bør økologisk jordbrug specifikt nævnes i forordningen. Som en del af det bæredygtige landbrug bør også indgå hele bioenergiområdet, herunder værdigenerering af biomasse.

Der er behov for at præcisere definitionen af ”andre ugunstigt stillede områder”, og Landbrugsrådet rejser spørgsmålet, om de danske småøer fortsat vil komme ind under denne kategori.

Ad. akse 3: Forbedring af livskvaliteten og diversificeringen i landområderne

Landbrugsrådet finder ikke, at støtteformålene under akse 3 berettiger til en budgetandel på 15 pct. – alternativt bør der indgå mere vækstorienterede foranstaltninger, og også under akse 3 bør det respekteres, at virksomhedsstrukturen i de enkelte lande er forskellig.

Afslutningsvis fremhæves, at den kommende forordningstekst bør åbne mulighed for et bredt udsnit af indsatsområder, og man understreger vigtigheden af, at også innovationsindsatsen bliver en mulighed i det kommende program.

Fødevarerindustrien bemærker, at man er positiv overfor markedsorienteringen af den fælles landbrugspolitik, herunder den væsentlige forøgelse i landdistriktsmidlerne. Man lægger derfor stor vægt på, at forordningen udformes, så foranstaltningerne fører til reel vækst og skabelse af arbejdspladser i landdistrikterne.

Fødevarerindustrien er bekymrede over den ringe vægt, der er lagt på innovation og udvikling i forordningsudkastet. Man er enig i at satse på ”konkurrencedygtighed”, men uden at fokusere på innovation og udvikling i fødevarer sektoren, er det vanskeligt at se, hvordan fødevarer sektorens konkurrencedygtighed kan styrkes. Fødevarerindustrien finder det desuden utilfredsstillende, at ”fødevarerindustrien ” ikke er nævnt eksplicit i forbindelse med målsætningerne for programperioden.

LO finder det positivt med en mere strategisk tilgang til landdistriktsudviklingen, og fremhæver, at udviklingen i landdistrikterne har stor betydning for beskæftigelsen generelt. LO påpeger behovet for, at f.eks. foranstaltninger på uddannelsesområdet også bliver tilgængelige for lønmodtagere, at opbygning af infrastruktur og organisatoriske systemer også kommer til at omfatte lønmodtagerorganisationer, samt at lønmodtagernes organisationer i landdistrikterne får adgang til udviklingsstøtte på lige fod med f.eks. landbrugsorganisationer. LO finder det

vigtigt, at der i forordningen lægges vægt på innovation og udvikling, og at jobkvaliteten bør prioriteres. LO påpeger, at der er behov for at tydeliggøre konsekvensen af ikke at overholde cross compliance betingelserne for støtte under akse 2.

LO fremhæver vigtigheden af, at man på både europæisk og nationalt niveau udvikler politikken i samarbejde med repræsentanter for lønmodtagerne. Det påpeges, at forordningens betydning for Danmark vil afhænge af udformningen af det danske landdistriktsprogram, og at lønmodtagerne derfor så tidlig som muligt bør inddrages i arbejdet med udformningen af det danske program.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Det foreløbige indhold af Kommissionens forslag (KOM (2004) 490) blev forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. juli 2004 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 19. juli, jf. aktuelt notat af 8. juli 2004.